

ОГЛЯД СИТУАЦІЇ В КРИМУ

СІЧЕНЬ 2019

1.

22 січня де-факто Верховний суд Криму виніс вирок чотирьом фігурантам у «справі Таблігі Джамаат»

2.

В січні почастішали кримінальні переслідування за підозрою в участі у «незаконних збройних формуваннях»

3.

Надзвичайну стурбованість викликає стан здоров'я Едема Бекірова. Після обстежень у відділенні ендокринології лікарні ім. Семашко в Сімферополі, Бекірова відправили назад до СІЗО

4.

Лишається висока інтенсивність тиску на кримських активістів і сповідуючих мусульман. Як і в попередні місяці, він здійснюється через адміністративні й кримінальні переслідування, обшуки і напади

5.

2 січня на трасі Таврида невідомі побили кримськотатарського активіста Різу Асанова, після чого він втратив свідомість. Потому йому діагностували закриту черепно-мозкову травму

2019 рік в окупованому Криму почався з відкриття кримінальних справ щодо кримських татар за нібито участь у збройних формуваннях на території материкової України (порушено щонайменше три кримінальні справи). Ще один кримський татарин Февзі Саганджі був засуджений до 10,5 років позбавлення волі за тим же звинуваченням. Де-факто Верховний суд Криму виніс вирок щодо фігурантів «справи Таблігі Джамаат». Продовжується тиск на адвоката Емілія Курбедінова: Мінюст РФ вимагає виключити його з адвокатської колегії, що може призвести до позбавлення його статусу адвоката.

22 січня де-факто Верховний суд Криму виніс вирок чотирьом фігурантам у «справі Таблігі Джамаат». Відтак, Рената Сулейманова було засуджено до 4 років позбавлення волі і року обмеження, Сейрана Мустафаєва та Арсена Кубедінова – до 2 років і 6 місяців умовно, Талія Абдурахманова – до 2 років і 6 місяців умовно, обмеження на рік і випробувального терміну на 2 роки. 28 січня де-факто МВС по Криму відкрило кримінальну справу за ст. 214 КК РФ (вандалізм) супроти 37-річного українця Максима Сокурєнка, який, на знак незадоволення чинною владою, облив червоною фарбою «пам'ятник ввічливим людям» у Сімферополі.

Водночас, де-факто Київський районний суд Сімферополя пом'якшив запобіжний захід на домашній арешт трьом фігурантам «справи Веджіє Кашка» Бекіру Дегерменджі, Казіму Аметову і Руслану Трубачу (від дня затримання вони перебували у СІЗО). Під час судового засідання четвертому фігуранту справи Асану Чапуху стало погано. Йому надали першу медичну допомогу. Раніше, у ніч з 6 на 7 січня, Чапуха госпіталізували до лікарні №6 у Сімферополі на 10 днів. Медики діагностували гастрит, який розвинувся як наслідок вживання ліків, виписаних під час відбукання арешту в СІЗО. З 10 жовтня 2018 року Чапух перебуває під домашнім арештом.

В січні почастішали кримінальні переслідування за підозрою в участі у «незаконних збройних формуваннях». Кримінальні справи за ч. 2 ст. 208 КК РФ були відкриті супроти представниці громадського формування «Аскер» Евеліні Аріфовой (перебуває на материковій частині України), а також супроти Бекіра Абултарова і Едема Кадірова. Усі звинувачуються в участі в батальйоні ім. Нарімана Челебіджихана. 23 січня співробітники ФСБ провели обшук вдома у батьків Аріфовой у поселенні Фонтани Сімферополя (вилучили планшет). Того ж дня у селі Данилівка Красногвардійського р-ну пройшов обшук вдома у матері Бекіра Абултарова (вилучили 2 мобільні телефони і робочий ноутбук). Наразі немає інформації щодо затримання Абултарова (найімовірніше, він перебуває за межами Криму). Також 23 січня де-факто Київський районний суд Сімферополя обрав запобіжний захід у формі арешту до 23 березня Едемові Кадірову. За версією російського слідства, Кадіров нібито працював особистим охоронцем очільника «Аскера» Ленура Іслямова. Водночас, сам Іслямов заперечує інформацію про знайомство з Кадіровим і Абултаровим, та їхню причетність до батальйону. 25 січня де-факто Ленінський районний суд Сімферополя засудив до 10 років і 6 місяців позбавлення волі кримського татарина Февзі Саганджі (його визнали винним в «участі у діяльності незаконного збройного формування на території України»).

Надалі фіксуються порушення умов утримання політичних в'язнів, включно із ненаданням їм медичної допомоги. Надзвичайну стурбованість викликає стан здоров'я Едема Бекірова. Після обстежень у відділенні ендокринології лікарні ім. Семашко в Сімферополі, Бекірова відправили назад до СІЗО. За кілька днів стан його здоров'я різко погіршився: через антисанітарію в камері у нього відкрилася ще одна гнійна рана, з'явився кашель і задишка, набрякло обличчя після ін'єкції інсуліну, виписаного лікарями. 26 січня до Бекірова, який утримується в камері площею 6 кв.м. з цілодобовим відеоспостереженням і ввічкненим світлом, без душі і холодильника, перевели Сервера Мустафаєва, фігуранти у «справі Хізб ут-Тахрір». До того ж, у політв'язня співробітники СІЗО забрали милиці й протез, що обтяжує його пересування. 4 січня засудженого у «справі українських диверсантів» Андрія Захтея перевели до карцера Сімферопольської колонії №1 з невідомих причин. Наприкінці січня стало відомо про те, що фігуранта «справи українських диверсантів» Євгена Панова етапували в СІЗО м. Омськ. Родичі політв'язня протягом майже 2 місяців (після етапу з Криму 6 грудня) не могли отримати інформацію про місце перебування Панова.

10 січня Мінюст РФ затребував виключення адвоката Емілія Курбедінова з Кримської центральної колегії адвокатів до 1 березня 2019 року, посилаючись на незаконні рішення щодо адвоката в адміністративних справах. Такі акти тиску становлять небезпеку для кримської адвокатської спільноти, адже незаконні рішення «судів» уможливають використання Мінюстом РФ механізмів фактичного позбавлення кримських політв'язнів захисту.

Лишається висока інтенсивність тиску на кримських активістів і сповідуючих мусульман. Як і в попередні місяці, він здійснюється через адміністративні й кримінальні переслідування, обшуки і напади. 26 січня щодо активіста громадського об'єднання «Кримська солідарність» Нурі Абдурешитова російські слідчі відкрили кримінальне провадження за ч. 2 ст. 17.3 КпАП РФ («Невиконання розпоряджень судді чи судового пристава щодо забезпечення встановленого порядку діяльності судів»). За причину було знімання 6 грудня в коридорі де-факто Київського районного суду Сімферополя до початку процесу щодо кримського адвоката Емілія Курбедінова. Рішення у справі очікується. 11 січня вранці в смт Роздолля співробітники центру з протидії екстремізму практично одночасно провели обшуки у помешканнях сповідуючих мусульман, активістів «Кримської солідарності» Сервера Барієва, Османа Османова і Ернеста Емірасанова. В їхніх помешканнях, за версією де-факто правоохоронців, проходили зібрання забороненої в РФ організації Хізб ут-Тахрір. Під час обшуку силовикам не вдалося виявити заборонені предмети. 2 січня на трасі Таврида невідомі побили кримськотатарського активіста Різу Асанова, після чого він втратив свідомість. Потому йому діагностували закриту черепно-мозкову травму. Він стверджує, що нападники говорили з російським акцентом, і пов'язує подію з допомогою українським полоненим морякам під час поїздки до Москви 3 грудня. З приводу нападу Асанов подав заяву до де-факто кримської поліції. З остраху перед подальшим переслідуванням, Різа Асанов був змушений виїхати з Криму.

Наприкінці грудня 2018 року в РФ було ухвалено федеральний закон «Про внесення змін до статті 282 Кримінального кодексу Російської Федерації», яким частково декриміналізувалася відповідальність за публікації в інтернеті, «скеровані на розпалювання ненависті або ворожнечі» (відтак передбачено адміністративну відповідальність у випадку першого «порушення» і кримінальна відповідальність у випадку повторного протягом року). Як наслідок, на території Криму було закрито 5 кримінальних проваджень щодо Ісмаїла Рамазанова, Гульсум Алієвої, Лариси Китайської, Еліни Мамедовой і Євгена Каракашева (щодо нього продовжується слідство за ч. 2 ст. 205.1 КК РФ за нібито публічні заклики до здійснення терористичної діяльності). Також Мамедову і Рамазанова вилучили з російського «списку терористів та екстремістів» у базі Росфінмониторинга (щодо осіб, які значаться в базі, блокуються усі фінансові операції на території Криму та РФ).